

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.729/2017/7.szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Fiedler Bálint Ernő ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek – a dr. Gyenge Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. június 27. napján kelt 15.P.22.761/2016/30. számú ítélete ellen a felperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 25.000,- (Huszonötezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 240.000,- (Kettőszáznegyvenezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes 2006. március 8. - 2007. február 19., valamint 2012. október 15. - 2014. január 12. között az alperesi büntetés-végrehajtási intézet különböző objektumaiban volt fogvatartott.

2012. december 15. - 2013. március 5. között mint átmeneti csoportba tartozó fogvatartott az ("**A**") I. számú objektum 243. számú nemdohányzó zárkájában került elhelyezésre. A zárka egy, a végén lezárt folyosóra nyílt, innen volt megközelíthető a külön helyiségben kialakított mellékhelyiség, illetve fürdő. A zárkából a ki- és bemozgás szabadon történt, ajtaját nem tartották zárva.

A felperes a 2013. március 5-től 2014. január 12-ig tartó időszakban a ("**B**") Bv Intézetben ugyancsak átmeneti csoportba tartozó fogvatartottnak minősült és elhelyezésére a 115., 125., 369., 372. számú zárkák szolgáltak, amelyek ajtajai nyitva voltak. Ezek a zárkák is egy, a végén lezárt folyosóra nyíltak, ahonnan a külön helyiségben kialakított mellékhelyiség, illetve fürdő is.

A zárkák adatai a következők:

243. számú zárka: légtér 84 m³, 8 ágy, befogadóképesség 6 fő, alapterület 26 m²;

115. zárka: légtér 108 m³, 12 ágy, befogadóképesség 8 fő, alapterület 33 m²;

125. zárka: légtér 108 m³, 8 ágy, befogadóképesség 8 fő, alapterület 33 m²;

369. zárka: légtér 152 m³, 14 ágy, befogadóképesség 10 fő, alapterület 43 m²;

372. zárka: légtér 77 m³, 8 ágy, befogadóképesség 6 fő, alapterület 22 m².

A fogvatartás időszakában az alperes az előírás szerinti étkezést biztosította.

A felperes fogvatartása alatt nem fordult poloskacsípés miatt a bv intézet orvosához, panaszt nem tett, emiatti kezeléséről szabadulása utánról sincs adat.

A felperes keresetében 3.000.000,- Ft nemvagyonai kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest, mivel az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogait megsértette azzal, hogy az elhelyezésére szolgáló zárkákban nem biztosította számára az 1 főre előírt minimális légteret, illetve alapterületet, továbbá az élethez, testi épséghez, egészséghez fűződő jogát azáltal, hogy a fogvatartás időszakában ételmezése nem volt megfelelő és a zárkákban rendszeresen jelentek meg poloskák, tetvek, csótányok.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A kereset benyújtását megelőző 5 éven túli időre alapított követelések kapcsán elévülési kifogással élt. A további időszakra azzal érvelt, hogy a felperes csupán általánosságokra hivatkozott, konkrétumokat nem adott elő, nem jelölte meg azt sem, miben nyilvánult meg állított kára. Az elhelyezési körülményeket illetően kifejtette, a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet (továbbiakban: R.) 137. § (1) bekezdése kötelező rendelkezést az adott időszakra nem tartalmazott, a „lehetőleg” kitétel csupán kívánatos célként került megfogalmazásra a légköbméter és a mozgástér tekintetében. Kérte ennek kapcsán azt is értékelni, hogy a felperes mint átmeneti csoportba tartozó fogvatartott nem zárt ajtajú zárkában volt elhelyezve. Az ételmezést illetően előadta, a R. 147. § (1) bekezdésének megfelelően járt el, ennek alapján legalább napi háromszori étkezést biztosított. Egyebekben a felperes csupán állította, de nem bizonyította, hogy ténylegesen poloskacsipéseket szenvedett, előadását cáfolja, hogy fogvatartásának idején ilyen jellegű panasszal az alperesi intézet orvosához nem fordult. Ennek igazolására hivatkozott a becsatolt orvosi dokumentációra.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Határozatának indokolásában elsődlegesen rögzítette, a jogvita elbírálására az állított jogsértés időszakából következően a régi Ptk. szabályai alkalmazandók.

Az alperes elévülési kifogását vizsgálva rámutatott, károkozás esetén a kár bekövetkeztével és a jogellenes magatartás tanúsításával szerződésen kívüli kötelezettség keletkezik a kártérítés megfizetésére, amely igényre a Ptk. 360. § (4) bekezdése szerint a kötelmi jog elévülési szabályait kell alkalmazni. Ezért – a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján – a 2006-2007-es évekre alapított követelések elévültek, azokat bírósági úton érvényesíteni nem lehet.

A 2012. október 15. napját követő időszakra állított sérelmek kapcsán – utalva a A Ptk. 75. § (1) bekezdésére és 76. §-ára – kifejtette, az emberi méltóság megsértése akkor állapítható meg, ha az érintett személyt akadályozzák, gátolják az emberhez méltó magatartás, életvitel tanúsításában. Személyhez fűződő jogsértést megvalósíthat az, ha a szabadságvesztés büntetését töltő személy számára a jogszabályban meghatározott fogvatartási körülményeket az előírt minimális légtér, illetve mozgástér biztosításával nem teszik lehetővé. Ez alkalmas lehet az embertelen, megalázó bánásmód kimerítésére. Megjegyezte, a felperes módosított keresetében már nem kérte a személyiségi jogsértés tényének megállapítását. Érvényesített követelése miatt azonban vizsgálni kellett, hogy a megjelölt körülmények következtében szenvedett-e olyan hátrányt, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt kárpótlás nyújtása. Ezzel összefüggésben nyomatékosan vette figyelembe a felperes személyes előadását, azt, hogy ilyenre maga sem hivatkozott. Súlyllyal értékelte továbbá, hogy a vizsgált időszakban az érintett zárkák ajtaja nem volt bezárva, ezért az ún. klasszikus bezártság érzésével sem kellett megküzdenie. Kiemelte, a felperes ("A") börtönbeli elhelyezése kapcsán azt adta elő, hogy a zárka kicsi volt, ("B")-n töltött büntetése alatt pedig 2-3 hét elteltét követően, egészen szabadulásáig folyamatosan dolgozott, azaz a munkaidőt a zárkán kívül töltötte. Mindezeket értékelve a felperes az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának megsértését nem találta megállapíthatónak.

Az élelmezést illetően osztotta az alperes álláspontját, miszerint a felperes konkrétumot nem jelölt meg, személyes előadása során is csak általánosságban nyilatkozott arról, hogy az étel minősége nem volt megfelelő.

A poloskacsipésekkel kapcsolatban álláspontja az volt, a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Jogorvoslati kérelmében megismételte a keresetében előadottakat és kiegészítette azzal, hogy az alperes akadályozta a hozzátartozóival telefonon való kapcsolattartást, mert annak költségét aránytalanul magas összegben határozta meg. Fellebbezésének kiegészítésében a Kúria egyedi ügyben hozott döntésének indokolására hivatkozott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéletből levont jogi következtetéseivel, érveivel is mindenben egyetért, azokat megismételni nem kívánja. Csupán az 1 főre eső, nem megfelelő zárka alapterület és légköbméter, valamint a mozgástér hiánya kapcsán kifejtett elsőfokú ítéleti jogi érveket kívánja az alábbiakkal kiegészíteni:

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen mutatott rá, a jogsértés időpontjából adódóan a jogvita elbírálására a régi Ptk. (1959. évi IV. törvény) rendelkezéseit kell alkalmazni. A felperes követelésének jogalapjaként büntetés-végrehajtási intézetbeli elhelyezési körülményei miatt személyiségi jogainak megsértésére, ezen belül emberi méltóságának sérelmére hivatkozott. A rPtk. 75. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen – egyebek mellett – az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a testi épség, az egészség és az emberi méltóság megsértése. Az emberi méltóság megsértése akkor valósul meg, ha az érintett személyt nem önbecsülésének, az emberi érintkezési formák követelményének megfelelő elbánásban részesítik, emberi mivoltában megalázzák, hátrányos helyzetbe hozzák. Főszabály szerint minden személyiségi érdeksérelmet okozó magatartás jogellenes, vannak azonban olyan körülmények, amelyek fennállta esetén a személyiségi jogsértés jogellenessége kizárt. Ezek: a jogosult hozzájárulása, a jogos védelem, a szükséghelyzet, valamint a jog kifejezett engedélye az egyébként sérelmes cselekményre jogszabályi vagy szerződéses felhatalmazás alapján. A felsorolásból láthatóan kizárt a jogellenesség akkor, ha kifejezett jogszabályi engedély alapján lépi át valaki a magánautonómia egyébként védett határait. Ilyen felhatalmazást tartalmaznak a büntetés-végrehajtásra irányadó jogszabályok, az ezek alapján készített utasítások, házirendek. Ezek keretei között van tehát lehetősége a büntetés-végrehajtási szerveknek a fogvatartottak személyi szabadságának korlátozására és további személyiségi jogok sérelmét okozó magatartások tanúsítására. Így ha a büntetés-végrehajtásban résztvevő szervek eljárása a rájuk irányadó rendelkezéseknek megfelel, magatartásuk jogellenessége kizárt. Kizáró ok hiányában viszont a személyiségi jogsértéshez objektív, illetőleg szubjektív jogkövetkezmények társulnak. Az objektív, felróhatóságtól független szankciókat a rPtk. 84. § (1) bekezdés a)-d) pontjai tartalmazzák, míg a szubjektív, azaz felróhatóságtól függő szankciót az e) pont. Ez utóbbi szerint akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A kár lehet vagyoni és nemvagyoni jellegű (rPtk. 355. § (1) bekezdés).

A nemvagyoni kártérítés a károsultat ért immateriális sérelemért jár, azonban csak akkor, ha a jogellenes magatartással okozati összefüggésben hátrány is érte. Ha az adott személyiségi jogsértés alkalmatlan arra, hogy nemvagyoni hátrányt okozzon, vagy ilyen hátrány nem állt elő, illetőleg ha a hátrány csekély mértékű, ami nem igényel kompenzációt, a nemvagyoni kártérítés nem indokolt. A hátrányt – ha bekövetkezte nem köztudomású (Pp. 163. § (3) bekezdés) – a károsultnak kell bizonyítani (Pp. 164. § (1) bekezdés).

Helyesen értékelte súllyal az elsőfokú bíróság a hátrányok vizsgálata során, hogy a felperes személyes meghallgatásakor maga sem jelölt meg ilyet a zárkamérettel összefüggésben. Hangsúlyozza az ítéletábra, az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) ítélkezési gyakorlata a hasonló jellegű ügyekben sem önmagában kizárólag a zárka 1 főre jutó alapterületéből és légköbméteréből indul ki a jogsértés vizsgálatakor, hanem a konkrét elhelyezési körülmények mellett számos egyéb szempontot (higiénia, zárkán kívül töltött idő, egészségi állapot, könyvtárhasználat, sportolási lehetőség) is figyelembe vesz az egyes ügyekben döntései során. Jelen esetben tényszerűen megállapítható, hogy a felperes elhelyezésére szolgáló zárkák mindegyikének 1 főre eső légköbméter mutatója megfelelt a jogszabályi követelményeknek (9 m³ – 13,5 m³), míg az alapterület tekintetében a 125. zárka mérete elérte a jogszabályi minimumot, a többi zárka pedig csak kismértékben tért el attól negatív irányban. Lényeges ugyanakkor, hogy ezeket a paramétereket az alperesnek – az adott időszakban – csak lehetőség szerint kellett biztosítania (6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdés). A megfelelő minimális mozgástér biztosítása szempontjából – az EJEB gyakorlatának is megfelelően – az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe azt a tényt, hogy a zárkák ajtajai nyitva voltak, azaz a felperes mozgása nem korlátozódott kizárólag a zárkára, hanem szabad kijárása volt az ahhoz tartozó folyosóra, illetve mellékhelyiségekbe is. Alappal értékelte az elsőfokú bíróság azt a tényt is, hogy a ("**B**") Bv Intézetben – 2-3 hét elteltét követően – szabadulásáig folyamatosan dolgozott, azaz a munkaidőt a zárkán kívül töltötte. E körülményeket a Pp. 206. §-a alapján okszerűen mérlegelve jutott arra a következtetésre, hogy a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának megsértése a nem megfelelő zárkaméret miatt nem volt megállapítható.

A fellebbezésben a felperes követelését részben új tényalapra helyezte, amikor a telefonálás adott lehetőségét sérelmezte. Miután ez a Pp. 235. § (1) bekezdése szerint nem megengedett, hiszen a hivatkozott tényről már az elsőfokú határozat meghozatalát megelőzően is tudomással bírt, az ítéletábra azzal érdemben nem foglalkozott.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárásbeli jogi képviselőjével felmerült költségeit megtéríteni, melyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapított meg.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2017. december 13.

Dr. Kiss Gabriella s.k.	Bálint Attila s.k.	Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró

